

Familiale bedrijfsoverdracht en huwelijksstelsel

Vermogen - Jaargang 27 - n° 7 - 6 mei 2024

Als eigenaar van een bedrijf overweegt u (een deel van) uw vermogen door te geven aan de volgende generatie via een schenking of door verkoop van aandelen. Kunt u deze goederen zomaar overdragen of heeft uw echtgenoot hier toch enige inspraak in? Behoren de aandelen automatisch ook toe aan de gehuwde partner van uw kinderen? Een goede screening van uw huwelijksovereenkomst is cruciaal.

Overdracht.

Wilt u uw kinderen al mee betrekken in uw bedrijf, maar behoudt u hier nog graag zeggenschap en controle over, dan kunt u eraan denken om (een deel van) uw aandelen te schenken. Als niet al uw kinderen interesse hebben om mee in de zaak te stappen of als u denkt zelf over onvoldoende vermogen te beschikken na uw pensioen, dan kunt u ervoor opteren om aandelen te verkopen. Welke optie u ook kiest, het is steeds aangeraden om kritisch na te gaan onder welk huwelijksstelsel uzelf en uw kinderen zijn gehuwd. Zo wordt duidelijk wie de huidige en toekomstige eigenaar is van de aandelen die worden overgedragen, en wat de rechten zijn van de aangetrouwden.

Zuivere scheiding van goederen.

Bent u gehuwd onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen, dan bent u in principe ook de enige eigenaar van uw aandelen. Uw echtgenoot heeft geen enkele inspraak, noch enig recht hierop. Idealiter wordt toch de goedkeuring van de andere echtgeno(o)t(e) gevraagd, ook al is deze geen eigenaar, zeker wanneer het een schenking betreft. De echtgeno(o)t(e) kan immers de nietigheid van de schenking vorderen als “de belangen van het gezin in gevaar” worden gebracht (art. 224, §1, 3 oud BW).

Wettelijk stelsel.

Bent u gehuwd onder het wettelijk stelsel en kunt u aantonen dat u uw aandelen al vóór het huwelijk bezat of deze heeft verkregen tijdens het huwelijk via erfenis, schenking of legaat, dan behoren deze aandelen ook tot uw eigen vermogen en geldt wat we hiervoor hebben toegelicht. Zijn de aandelen daarentegen enkel op uw naam ingeschreven, maar met gemeenschappelijke gelden verkregen, dan zijn de lidmaatschapsrechten eigen en is de vermogenswaarde ervan gemeenschappelijk.

U kunt dan met andere woorden alleen het stemrecht uitoefenen en de aandelen verkopen, maar uw echtgenoot deelt wel in de waarde ervan (bv. Opbrengsten na verkoop. Zijn de aandelen echter met gemeenschappelijke gelden verkregen en op naam van beide echtgenoten ingeschreven, dan vallen zowel de lidmaatschaps- als de vermogensrechten in de huwgemeenschap en is er sprake van een concurrentieel bestuur (art. 2.3.30 BW). Iedere echtgenoot kan dan in principe zonder toestemming van de andere echtgenoot

het stemrecht uitoefenen en de aandelen verkopen, waarbij de verkoopprijs aan de huwgemeenschap zal toekomen. Zijn de aandelen daarentegen enkel ingeschreven op uw naam, dan kunt u ze als enige echtgenoot-titularis verkopen wanneer u dit zelf wenst. Ook in dit geval zal de verkoopprijs aan de huwgemeenschap toekomen.

Schenking.

Wilt u de aandelen schenken aan uw kinderen en staan ze op jullie beide namen ingeschreven, dan zal de schenking met toestemming van beiden moeten gebeuren (art. 2.3.33 BW). Als de aandelen enkel op uw naam zijn ingeschreven en de vermogenswaarde gemeenschappelijk is en als u de aandelen schenkt zonder toestemming van de andere echtgenoot, ontstaat er een recht op een vergoeding gelijk aan de waarde van de geschonken aandelen, ten nadele van u en ten voordele van de huwgemeenschap. Die vergoeding wordt verrekend bij echtscheiding of overlijden. Dus ook al staan de aandelen enkel op uw naam ingeschreven, dan lijkt een tussenkomst van de andere echtgenoot bij een schenking absoluut aangeraden, zowel vanwege het potentieel gevaar van de gezinsbelangen (zie hoger) als om een eventuele vergoeding te vermijden.

Huwelijksovereenkomst van de begiftigde?

Zijn uw kinderen gehuwd onder het wettelijk stelsel en schenkt u de aandelen, dan komen zowel de lidmaatschapsrechten als de vermogenswaarde terecht in hun eigen vermogen. De inkomsten (bv. dividenden) zijn gemeenschappelijk. U kunt dit vermijden door in de schenking de inkomsten uit de geschonken goederen uit te sluiten van iedere (huw)gemeenschap die uw kinderen, de begiftigden, zouden krijgen. Wilt u aandelen verkopen aan uw kinderen en zijn uw kinderen gehuwd onder het wettelijk stelsel, dan is (minstens) de vermogenswaarde van de aandelen gemeenschappelijk. Wilt u dit voorkomen, dan

kunt u overwegen om eerst uw kinderen gelden te schenken waarmee ze een 'eigen' vennootschap kunnen oprichten, waaraan u daarna uw aandelen verkoopt. Zo vallen zowel de lidmaatschapsrechten als de vermogensrechten van de gekochte aandelen in het eigen vermogen van uw kinderen. Zowel in het geval van de schenking als de verkoop aan de eigen vennootschap van uw kinderen, moet u toch nog rekening houden met een bijzondere vergoedingsregel. Als de kinderen gehuwd zijn onder een wettelijk stelsel, zal uw (ex-)schoonkind bij echtscheiding (of overlijden) een vergoeding kunnen vragen voor eventuele inkomsten (bestuurdersbezoldiging, dividenden, ...) die niet werden uitgekeerd aan de huwgemeenschap (art. 2.3.44 BW). De enige manier om dit vergoedingsrisico uit te sluiten, is dat uw kinderen kiezen voor een stelsel van scheiding van goederen...

Adviezen

› Bij een verkoop van aandelen kunt u, als u gehuwd bent onder een gemeenschapsstelsel, de aandelen alleen verkopen. Ingeval van een schenking is het om meerdere redenen aangeraden om de schenking met beide echtgenoten samen uit te voeren. Ook het huwelijksstelsel waaronder uw kinderen gehuwd zijn, heeft een impact op de rechten van uw schoonkinderen. Zowel bij een schenking als bij een verkoop van de aandelen aan uw kinderen, kan ervoor gezorgd worden dat de rechten op deze aandelen eigen blijven aan uw kinderen. Enkel een eventuele vergoeding gevorderd door uw (ex-)schoonkind bij echtscheiding (of overlijden) voor niet genoten inkomsten, kan uitgesloten worden als uw kinderen voor een stelsel van scheiding van goederen kiezen.

Tim Roovers en Mirte Stroobants
Advocaat-vennoot en Advocaat Sansen
International Tax Lawyers